

SCHAKTNINGSÖVERVAKNING VID SOLLENTUNA GOLFKLUBB

Rapporter från Arkeologikonsult 2024:3670

Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning
Lämning L2015:5055, L2015:5227
Fastighet Rotebro 2:8
Sollentuna socken och kommun
Stockholms län
Projektnummer 3670

Författare Ingela Harrysson

Uppdragsgivare:	Länsstyrelsen i Stockholms län
Länsstyrelsens diarienummer:	431-24681-2023
Länsstyrelsens beslutsdatum:	2023-06-28
Uppdragsnr i KMR:	202400224
Företagare:	Sollentuna Golfklubb
Fastighet:	Rotebro 2:8
Berörda lämningar, KMR:	L2015:5055, L2015:5227
Typ av undersökning:	Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning
Utförandetid, fältarbete:	2023-10-11, 2023-10-17
Inmätningssystem:	RTK-GPS
Koordinatsystem:	SWEREF99 TM
Höjdssystem:	RH2000
Projektledare:	Ingela Harrysson
Rapportansvarig:	Ingela Harrysson
Fältpersonal:	Ingela Harrysson, Åsa Berger
Planer och layout:	Ida Söderström
Fynd:	Inga fynd tillvaratogs

ARKEOLOGIKONSULT

Karins väg 5, 194 61 Upplands Väsby
Tel: 08-590 840 41
www.arkeologikonsult.se

Fastighetskartan (Topografi 10 och Fastighetsindelning): ©Lantmäteriet
Omslagsbild: Undersökningsområdet. Foto från söder.

Upphovsrätt, där inget annat anges, enligt Creative Commons licens CC BY.
Villkor finns tillgänglig på <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.sv>

SCHAKTNINGSÖVERVAKNING VID SOLLENTUNA GOLFKLUBB

Rapporter från Arkeologikonsult 2024:3670

Arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning

Lämning L2015:5055, L2015:5227

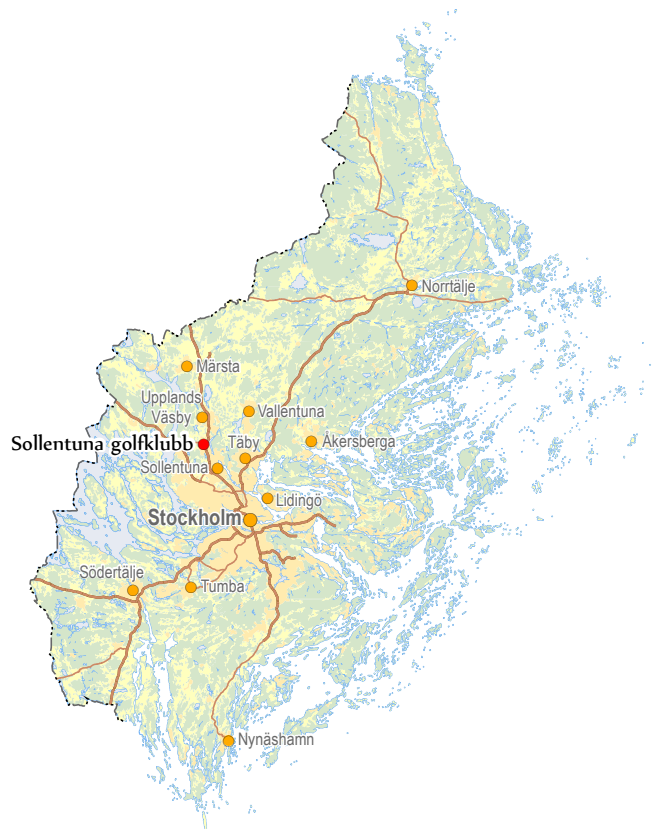
Fastighet Rotebro 2:8

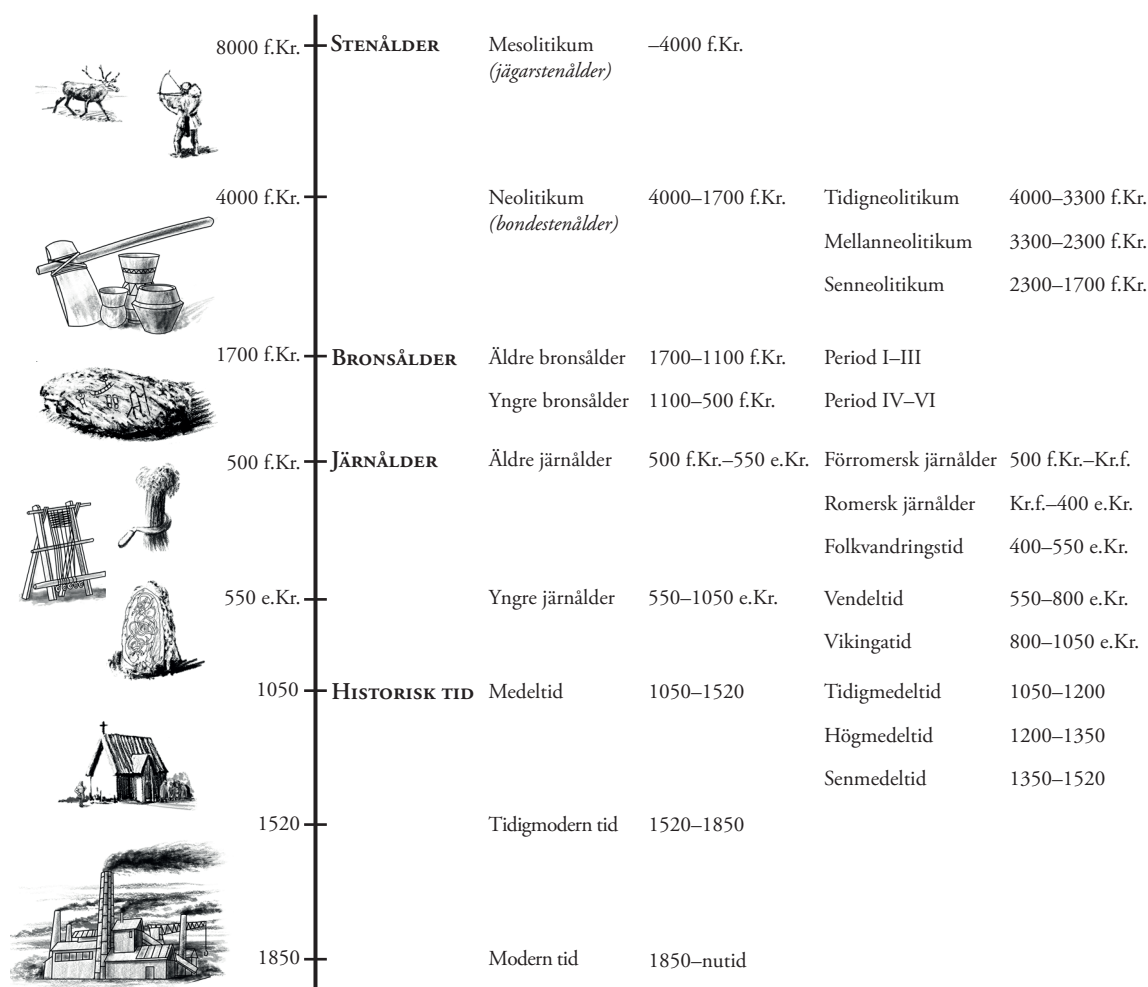
Sollentuna socken och kommun

Stockholms län

Projektnummer 3670

Författare Ingela Harrysson

ANTIKVARISK BEDÖMNING

Antikvarisk bedömning anger hur man enligt kulturmiljölagen (1988:950), och till viss del även skogsvårdslagen (1979:429), bedömt lämningen och dess eventuella lagskydd vid registreringstillfället. Den slutgiltiga bedömningen görs alltid av Länsstyrelsen.

Fornlämning är en lämning som omfattas av skydd enligt kulturmiljölagen. För att en lämning ska kunna bedömas som fornlämning krävs att den tillkommit före 1850, är en lämning efter människors verksamhet under forna tider, som har tillkommit genom äldre tiders bruk och som är varaktigt övergiven. Det är förbjudet att utan tillstånd från Länsstyrelsen rubba, ta bort, gräva ut eller på annat sätt ändra eller skada en fornlämning.

Möjlig fornlämning innebär att man vid registreringstillfället inte kunnat ta ställning till om lämningen är en fornlämning

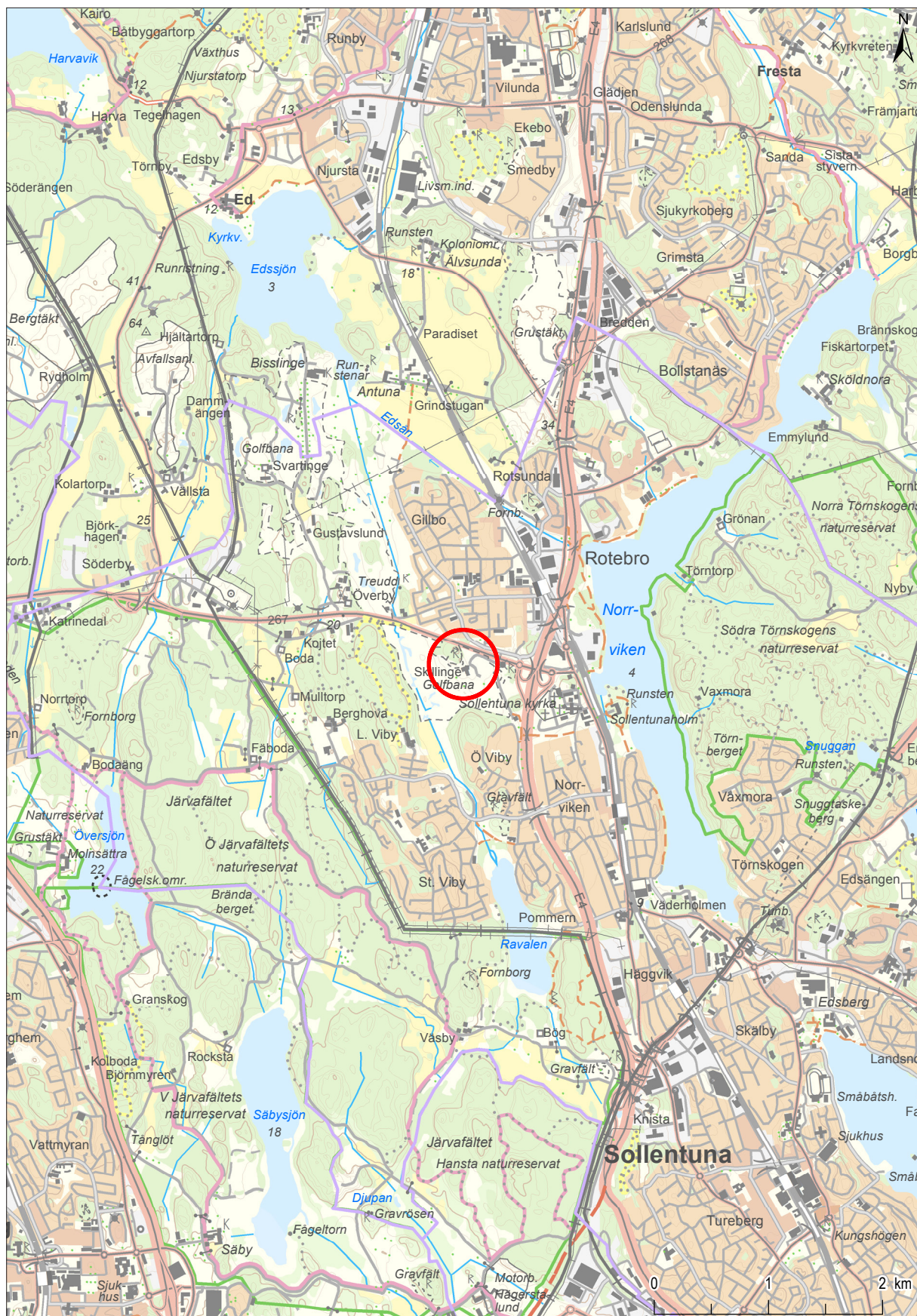
eller inte. Lämningen måste vara bekräftad i fält. Möjlig fornlämning kan även anges för en lämning som har undersökts i samband med en arkeologisk undersökning, men där man inte fastställt lämningens utbredning.

Övrig kulturhistorisk lämning används för kulturhistoriska lämningar som har tillkommit efter 1850, men som ändå anses ha ett antikvariskt värde. Bedömningen används även för vissa lämningar som inte uppvisar fysiska spår, till exempel fyndplats eller plats med tradition.

Ingen antikvarisk bedömning används för lämningar som blivit helt borttagna genom en arkeologisk undersökning eller förstörda. Inget skydd enligt kulturmiljölagen kvarstår. Lämningar som endast är kända via kartmaterial, skriftlig eller muntlig källa och inte har kunnat återfinnas i fält, kan inte heller ha en antikvarisk bedömning.

INNEHÅLL

SAMMANFATTNING.....	7
INLEDNING	7
TOPOGRAFI OCH FORNLÄMNINGSMILJÖ	8
TIDIGARE ARKEOLOGISKA UNDERSÖKNINGAR.....	9
GENOMFÖRANDE	9
RESULTAT	10
Grävda ytor.....	11
Måluppfyllelse och ändringar i Kulturmiljöregistret.....	11
REFERENSER	11
Litteratur	11
Digitala källor	11

Figur 1. Platsen för den arkeologiska undersökningen vid Sollentuna golfklubb. Mot bakgrund av Terrängkartan, skala 1:50 000.

SAMMANFATTNING

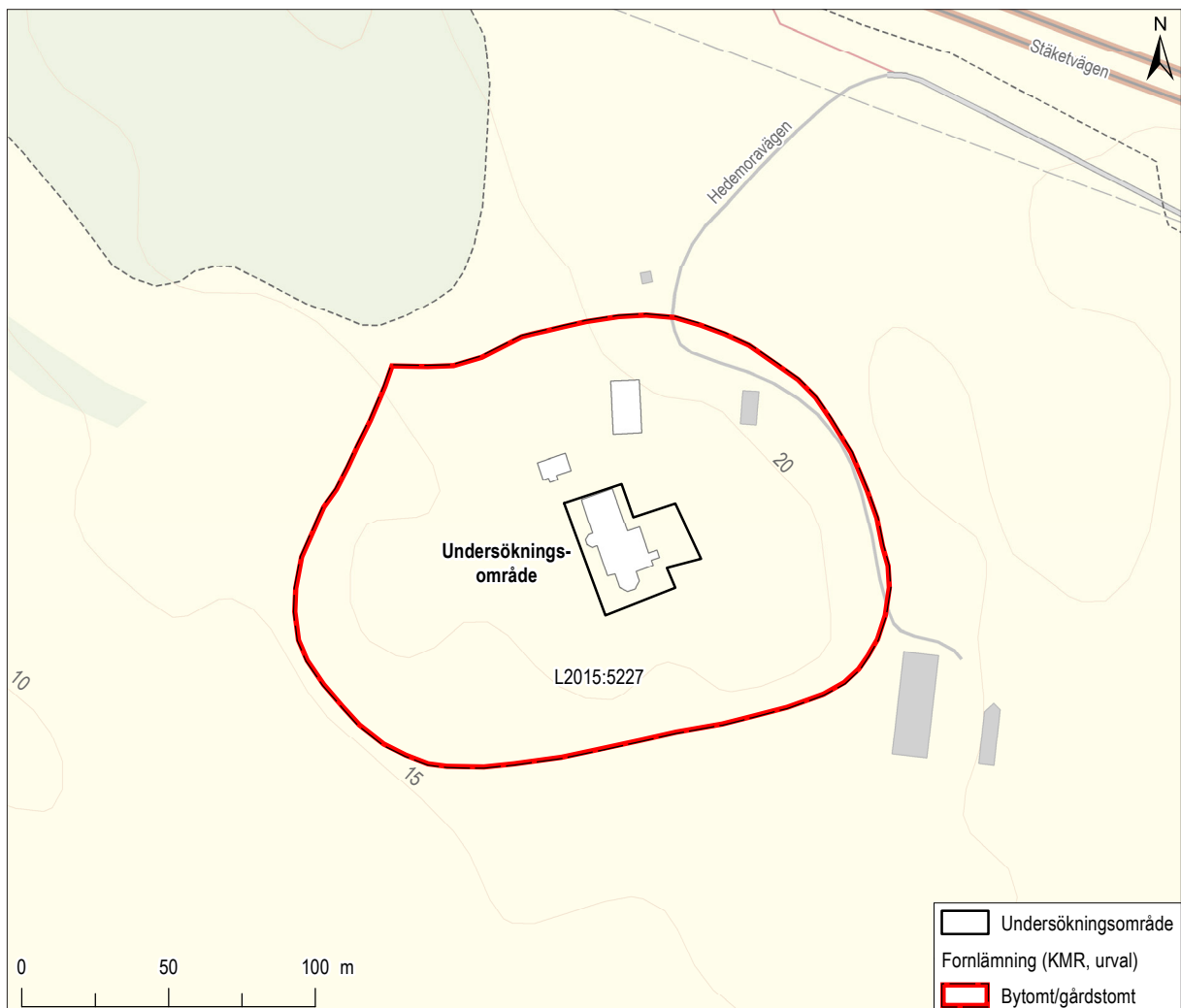
Arkeologikonsult har utfört en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning inför utbyggnad av klubbhus inom fastigheten Rotebro 2:8, Sollentuna kommun (figur 1). Arbetet genomfördes under oktober månad 2023 och omfattade

övervakning vid schaktning inför nedläggning av elkabel, dagvattenledning och utbyggnad av klubbhus. De upptagna schakten berörde endast bytomten L2015:5227 och i schakten framkom inget av antikvariskt intresse.

INLEDNING

Arkeologikonsult har på uppdrag av Länsstyrelsen i Stockholms län (dnr 431-24681-2023) utfört en arkeologisk undersökning inom del av fastigheten Rotebro 2:8 i Sollentuna kommun (figur 2).

Den arkeologiska undersökningen föranleddes av schaktning inför nedläggning av elkabel och dagvattenledning samt utbyggnad av golfklubbens klubbhus. Syftet med undersökningen var att förhindra att fornlämning skadades.

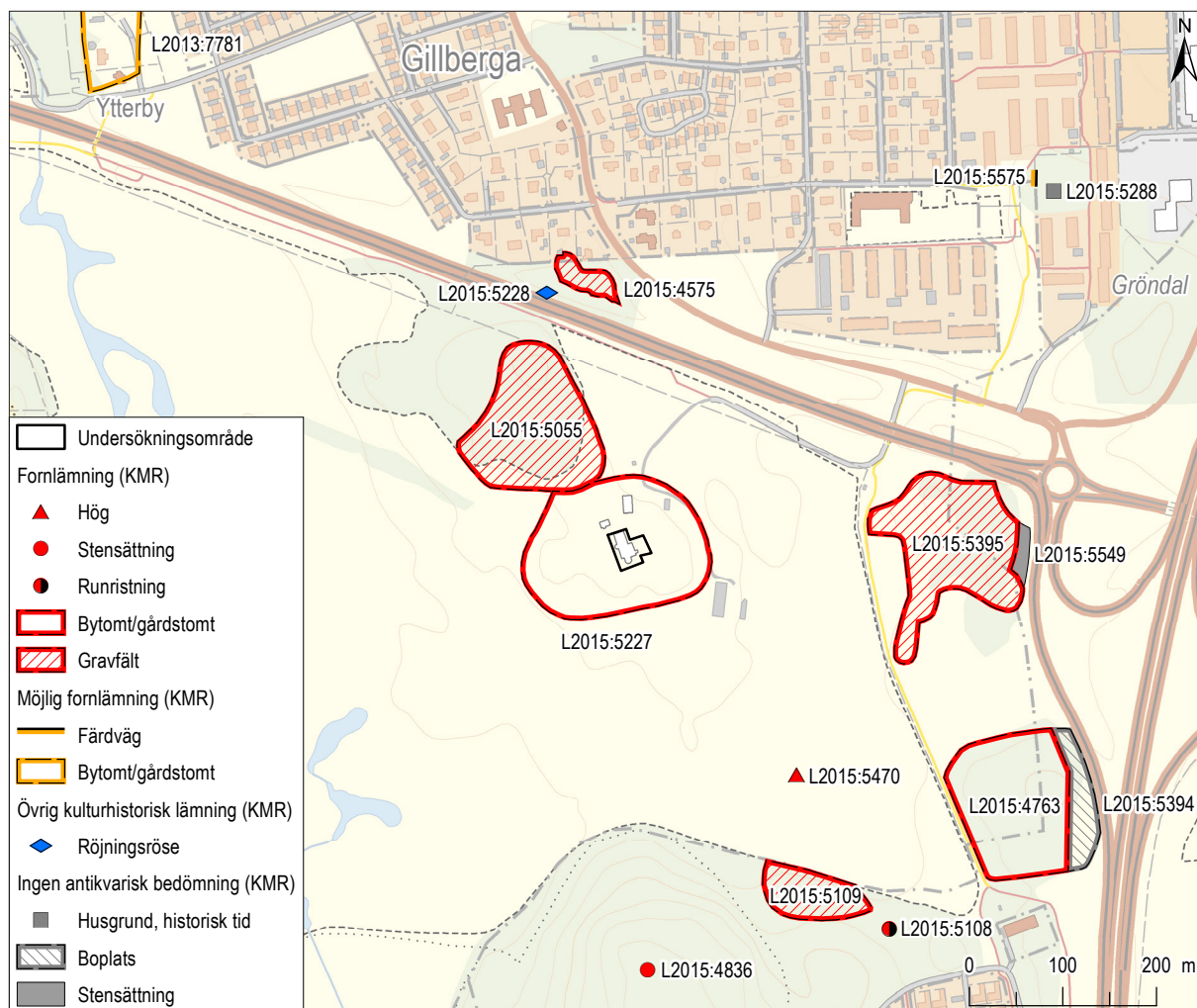
Figur 2. Undersökningsområdet vid Sollentuna golfklubb och bytomt L2015:5227 enligt Kulturmiljöregistret (KMR). Mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:2 500.

TOPOGRAFI OCH FORNLÄMNINGSMILJÖ

Naturmiljön i området utgör del av ett sprickdalslandskap med skogbeklädda höjder och dalgångar som löper i nord-sydlig riktning. Jordarterna i området består till stor del av postglacial- och glacial lera samt morän. Stora delar av dalgångarna har i historisk tid varit uppodlade men utgörs idag till stor del av bland annat av golfbanan. I väster tar ett större skogsparti vid, vilket sträcker sig bort mot Stäket och dagens Mälaren. Skogsområdet ligger på något högre nivåer över havet och har historiskt sett huvudsakligen fungerat som ett utmarksområde, vilket också bekräftas av fornlämningsbilden. De östra delarna av närområdet har genomgått betydande exploateringar i form av husbebyggelse och riksväg E4:an samt järnväg.

Den planerade schaktningen skedde till stora delar inom tomtmark till klubbhuset som består av parkering, gångvägar och gräsmattor. Terrängens sluttar svagt åt norr ställvis med synliga berghällar och utgörs huvudsakligen av dagens golfbana. Området ligger på höjdnivåer kring 20 meter över havet och cirka en kilometer längre österut sjunker nivåerna för att övergå i Norrviken.

Schakten utgick från klubbhuset som är beläget inom fornlämning L2015:5227, Skillinge bytomt och fortsatte bort mot gravfält L2015:5055 (figur 3). Inom bytomten finns en del husgrunder och källargropar bevarade, gravfältet består av 65 kända lämningar som utgörs av tio högar, 50 runda sten-

Figur 3. Undersökningsområdet och närliggande lämningarna enligt Kulturmiljöregistret (KMR). Mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:8 000.

sättningar och ca fem rektangulära stensättningar. Gravfältet inventerades av Gustav Hellman 1929 (KMR). Området ligger centralt i en järnålderbygd inte långt från Sollentuna kyrka och i närområdet finns ett flertal lämningar registrerade i Kulturmiljöregistret. Lämningarna är främst från järnåldern

och utgörs av gravfält och Tuna bytomt, men även ensamliggande stensättningar och en runristning U99 (L2015:5108). Runristningen finns på en fast häll och inskriften lyder: ”Atfare och Torgils läto ristat runorna efter Horse, sin fader, och efter Vidfare, sin broder”.

TIDIGARE ARKEOLOGISKA UNDERSÖKNINGAR

Flera arkeologiska undersökningar har tidigare utförts i områdets omedelbara närhet. Det i öster belägna gravfältet Kullahagen (L2015:5395) har undersökts vid flera tillfällen bland annat av Hans Hansson. Samme Hansson undersökte även Tuna bytomt L2015:4763 och det något mindre gravfältet L2015:5109 beläget i söder intill runristningen. Vid undersökningen och karteringen framkom enligt Hansson flera byggnader som han tolkade var vikingatida och möjligen att dessa överlagrade gravar från vendeltiden.

På andra sidan Stäketvägen delundersöktes gravfält L2015:4575 som är beläget strax norr om det nu aktuella gravfältet och bytomten. Undersökningen berörde delar av gravfält L2015:4575, där nio gravar från vendeltid och tidig vikingatid undersöktes. Gravarnas inre gravskick utgjordes av brandlager med överbyggnad av sten, antingen runda eller rektangulära till formen. Under gravarna påträffades boplatslämningar från äldre romersk järnålder och romersk järnålder–folkvandringstid i form av stolphål, härdar och en brunn (Harrysson m.fl 2019).

GENOMFÖRANDE

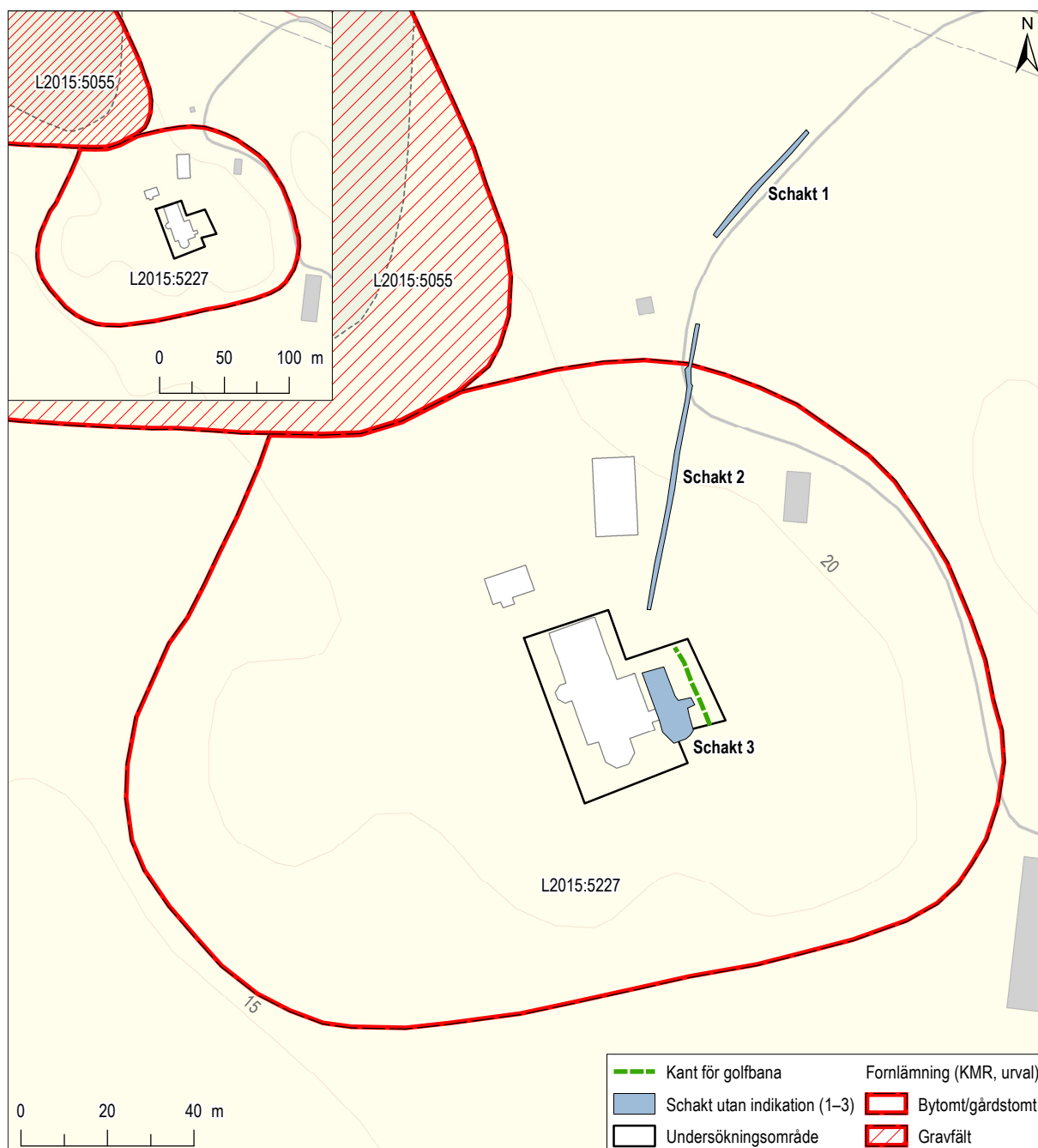
Schaktningen skedde huvudsakligen i anslutning till klubbhuset och längs med befintliga gångvägar. Närvaro av arkeolog koordinerades efter behov mellan markpersonal och Arkeologikonsult. Delar av schakten togs upp utan arkeolog på plats och dokumenterades genom beskrivning av sektion i schaktvägg. Schakten var mellan 36–68 meter långa och 0,4–0,5 meter djupa.

Samtliga schakt har beskrivits och fotograferats samt mättes in med RTK-GPS. Vid schaktningen togs inga prover och inga fynd påträffades.

RESULTAT

Totalt togs tre schakt upp, två av dessa låg inom ytan för bytomten och det tredje låg utan för känd forn-lämning (figur 4). Gravfältet L2015:5055 berördes inte av schaktarbetet.

Utifrån resultatet av de öppnade schakten förefaller hela ytan öster om klubbhuset vid något tillfälle ha planats ut och fyllts upp med äldre raseringsmassor. Inget av schakten var tillräckligt djupt för att påvisa förekomst av äldre konstruktioner, kulturlager eller orörd mark.

Figur 4. Grävda schakt och aktuella lämningar enligt Kulturmiljöregistret (KMR). Mot bakgrund av Fastighetskartan, skala 1:1 500. Översikt i skala 1:5 000.

Grävda ytor

Schakt 1

Schaktet var 36 meter långt, 1 meter brett och cirka 0,5 meter djupt. Ledningsschakt. Under asfalten framkom bärlager bestående av sand som innehöll tegelstenar och tegelkross. Nivån med bärlager schaktades ej igenom.

Schakt 2

Schaktet var 68 meter långt, 1 meter brett och cirka 0,5 meter djupt. Ledningsschakt. Under asfalten framkom bärlager bestående av sand som innehöll tegelstenar och tegelkross. Nivån med bärlager schaktades ej igenom. Schaktet låg utanför undersökningsområdet och berörde inte fornlämning.

Schakt 3

Schaktet var 17,5 meter långt och 5–6 meter brett. Svag sluttning mot norr. I sydvästra delen cirka 0,20–0,30 meter djupt, grundare mot norr. I östra kanten grävdes ett 0,50 meter djupt parti (prov-

grop) för att undersöka markförhållandena. Inget av antikvariskt intresse framkom i schaktet. Endast uppfyllt mark med stenkross, grus och sand ovan markduk, cirka 0,20 meter under dagens markyta. Därunder omrörda massor med grus, lera och småsten samt enstaka större stenar, upp till 0,40 meter stora. Enstaka tegelkross, porslin och fönsterglas.

Hela ytan öster om klubbhuset har fyllts upp. Det aktuella grävarbetet företogs bara ned till ett djup av maximalt 0,40 meter. Ingen naturlig mark framkom.

Måluppfyllelse och ändringar i Kulturmiljöregistret

Vid schaktningsövervakningen kom ingen fornlämning till skada och inget av antikvariskt intresse påträffades. Den ursprungliga begränsningen för berörda fornlämningar kommer att kvarstå i Kulturmiljöregistret.

REFERENSER

Litteratur

NILSSON, A. & HÅLLANS STENHOLM, A-M, 2007. "Tuna" i Sollentuna: gammalt och nytt om en mångtydig plats. Red. Appelgren, Katarina & Anund, Johan. *Gården, tingen, graven: arkeologiska perspektiv på Mälardalen*. 1. uppl. Stockholm: Avdelningen för arkeologiska undersökningar, Riksantikvarieämbetet.

HARRYSSON, I., NELSON, M. & OLAUSSON, A. 2019. *Två delundersökta gravfält vid väg 267. Ett från yngre bronsålder–äldsta järnålder och ett från venedeltid–äldsta vikingatid med en boplats från äldre järnålder. Arkeologisk undersökning. Fornlämning Sollentuna 109:1 och 219:1. Rotebro 2:1 och Överby 10:1 Sollentuna socken, Sollentuna kommun, Stockholms län, Uppland. Västerås. Rapport Stiftelsen Kulturmiljövärd 2019:33.*

Digitala källor

KULTURMILJÖREGISTRET (KMR)
Riksantikvarieämbetets söktjänst (Fornsök) med alla kända registrerade fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar i Sverige
<https://app.raa.se/open/fornsok/>

Rapporter från Arkeologikonsult 2024:3670